

MARZEC

Kalendarium marzec 1983

3

- Londyński „Times” publikuje list brytyjskich intelektualistów w obronie uwięzionych działaczy KSS „KOR”.

4

- PAP podaje, że do 20 II z prośbą o zgodę na emigrację z Polski ze względów politycznych wystąpiły 5164 osoby. Zgodę taką otrzymało 4510 osób.
- W Warszawie aresztowany zostaje pisarz, członek władz regionalnych i krajowych NSZZ „Solidarność”, oskarżony o kontynuowanie działalności związkowej. Zatrzymany wraz z nim Zbigniew Bujak ucieka funkcjonariuszom milicji.

5

- W Poznaniu umiera 56-letni Jan Ziółkowski, członek „Solidarności”, współpracownik Komitetu Budowy Pomnika Ofiar Czerwca '56. 1 III 1983 został wezwany na przesłuchanie do V Komendy MO w Poznaniu i brutalnie pobity. Jako przyczynę śmierci podano uraz od tępego narzędzia. Żonę nęcano rewizjami i wezwaniami na przesłuchania, nakłaniając, aby odstąpiła od prób wyjaśnienia przyczyn śmierci męża.

7

- Po kolejnym przesłuchaniu w Komendzie Wojewódzkiej MO w Katowicach na zawał serca umiera 41-letni Józef Larysz, przewodniczący KZ NSZZ „Solidarność” zakładów Elwro w Pszczynie.

- W rocznicę wydarzeń Marca 1968 na Uniwersytecie Warszawskim odbywa się manifestacja. Z ulotki podpisanej przez [Niezależne Zrzeszenie Studentów](#) i Międzyzakładowy Komitet Koordynacyjny:

[...] Piętnaście lat temu studenci uczelni warszawskich po zawieszeniu przez cenzurę spektaklu „Dziadów” wyszli na ulicę. Protestowali przeciwko niszczeniu kultury narodowej i zakłamaniu w środkach masowego przekazu. Odpowiedzią na ich apele były zmasowane ataki milicji. Było bicie, pałki i gaz. Nazwano ich awanturnikami, wielu stanęło przed sądem, wielu usunięto ze studiów. Ale władzy to nie wystarczyło, użyto jeszcze bardziej perfidnych metod do pacyfikacji niepokojów społecznych. W trakcie odbywającego się na terenie UW wiecu w obronie represjonowanych studentów, na dziedzińcu wjechały autobusy wypełnione robotnikami. Użyto ich do rozpędzenia zebranych. I choć pod robotniczym kombinezonem na ogół krył się tajniak, to Marzec 1968 r. pozostał symbolem podzielenia społeczeństwa. Pamiętajmy o tym dziś, kiedy rząd chce za wszelką cenę doprowadzić do rozłamu w narodzie. Kiedy dzieli nas na ekstremistów i „nieświadome masy”, na Żydów i antysemitów, warchołów i świadome społeczeństwo. Pamiętajmy, czemu to służy, bądźmy Solidarni [...].

- Na zebraniu organizacji partyjnej przy PRF Zespoły Filmowe przyjęto referat pt. „Polityczna ocena działalności zespołów filmowych w ostatnich dwóch latach” jako zespół wytycznych dla rozwoju polskiej kinematografii:

Po 13 XII 1981 na półki poszło 15 filmów fabularnych. [...] źle zaczęło się od 1978 r., kiedy w poglądach Stowarzyszenia Filmowców (SFP) pojawiły się elementy anarcho-syndykalistyczne zbieżne z koncepcjami Jacka Kuronia. SFP żądało samodzielności kinematografii, sięgnęło po władzę [...] Wiele szkody wywołało tzw. kino moralnego niepokoju [...]. W filmach współczesnych gloryfikowano „Solidarność”, mecenat zachodni popierał taką twórczość i wywierał naciski, by filmy te pokazywać na zachodnich festiwalach. [...] Gdyby filmy kina moralnego niepokoju władza wnikliwie oglądała, nie doszłoby do takiej katastrofy. [...]

- Sąd Warszawskiego Okręgu Wojskowego w trybie doraźnym skazuje: Zbigniewa Romaszewskiego na 4,5 roku więzienia, Zofię Romaszewską na 3 lata, Marka Rasińskiego na 2 lata i 6 miesięcy, Danutę Jadczyk na 2 lata, Zbigniewa Pietrzaka 1 rok

i 6 miesięcy w zawieszeniu na 4 lata, Dariusza Rutkowskiego na 2 lata, Jacka Bąka na 1,5 roku, za zorganizowanie Radia „Solidarność” i [...] rozpowszechnianie w Warszawie fałszywych wiadomości o sytuacji społeczno-politycznej w kraju mogących wywołać niepokój publiczny lub rozruchy a także publiczne nawoływanie do nieposłuszeństwa lub przeciwdziałania ustawom, między innymi poprzez wezwania do strajku. [...]

Oskarżał prokurator ppłk Olgierd Isbrandt. Obrońcy: Jan Olszewski, Władysław Siła-Nowicki, Andrzej Bąkowski, Stanisław Karpiński, Andrzej Grabiński, Stanisław Szczuka, Krzysztof Piesiewicz, Tomasz Wardzyński, Maciej Dubois, Jerzy Woźniak, Jacek Taylor.

21

- Rozpoczyna się proces MRKS.

23

- Wobec zbliżających się uroczystości 1- i 3-majowych oraz przyjazdu do Polski Jana Pawła II TKK NSZZ „S” wydaje następujące oświadczenia:

Do Ojca Świętego: *W imieniu członków NSZZ „S” przesyłamy wyrazy głębokiej czci i oddania. Społeczeństwo czeka na spotkanie z Tobą. Potrzebujemy go dziś bardziej niż kiedykolwiek. Liczymy na to, że spotkanie umocni w nas nadzieję, wiarę i miłość, fundamenty ideowe naszego ruchu, z którymi wyrosliśmy i którym pragniemy pozostać wierni.*

Do ludzi pracy: *W imieniu NSZZ „S” przesyłamy z okazji 1 Maja pozdrowienia wszystkim ludziom pracy. Robotnicy będą w tym dniu manifestować pod hasłem międzyzakładowej solidarności. [...] Związek nasz działa nielegalnie w warunkach policyjnego terroru, tysiące działaczy „Solidarności” przeszło przez obozy i więzienia, tysiące ludzi przesiaduje za kratkami z długoletnimi wyrokami. Strajkujących i manifestujących bito, setki okaleczono, kilkudziesięciu zamordowano z zimną krwią, za to tylko, że stali w obronie swojej wolności i godności. Represje trwają. [...] „Solidarność” nie da się zniszczyć, „Solidarność” żyje i jest dobrze zakotwiczona w zakładach pracy. Związek działa i nie rezygnuje z obrony praw ludzi pracy oraz przeprowadzenia reform społeczno-politycznych w Polsce. Walczymy o prawo do legalnego działania, o wolność dla więźniów politycznych, o zaprzestanie ścigania działaczy niezależnego ruchu związkowego. W przeddzień Święta 1 Maja kierujemy słowa wdzięczności dla zagranicznych organizacji zawodowych i innych, a także osób prywatnych, które swoją działalnością dają dowód międzyludzkiej solidarności. [...]*

Na rocznicę 3 Maja: *Zbliża się rocznica ustanowienia Konstytucji 3 Maja. Przed 192 laty nasi pradziadowie uchwalili dokument wprowadzający kraj na drogę rozwoju politycznego i społecznego. Odrodzenie Narodu i Państwa zostało wówczas przerwane przez rosyjską interwencję zbrojną wspieraną rodzimą Targowicą. [...] W Sierpniu '80 roku nasz Związek zainaugurował procesy przemian społecznych i gospodarczych. Stworzyliśmy szansę*

uratowania kraju przed katastrofą, w jaką wprowadziły Polskę trzydziestoletnie rządy komunistyczne.[...]

30

- Z Wisły wyłowiono zwłoki 44-letniego Ryszarda Kowalskiego, przewodniczącego Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” w Hucie Katowice. Aresztowany 29 XII 1981 był więziony bez wyroku do 24 I 1983. 7 II 1983 wyszedł z domu w poszukiwaniu pracy i zaginął. Śledztwo ograniczyło się do przesłuchania 2 świadków, oględzin i sekcji zwłok.